

De schuld van de media?

Het beeld dat journalisten de gemoe-deren rond ziekte en zorg opzwepen, en artsen deze vervolgens in de spreekkamer weer moeten bedaren, behoeft bijstelling. De onrust die artsen bij patiënten ervaren naar aanleiding van mediaberichten wordt meer bepaald door de omvang en de eenzijdige belangstelling voor ziekte in plaats van aandacht voor preventie en (zelf)behandeling. Dat blijkt uit gedegen onderzoek naar de rol van emoties in verslaggeving over gezondheidskwesties in de media.

Bij veel mensen, zeker artsen, bestaat het idee dat media problemen rondom gezondheid en ziekte aangrijpen om met hyperbolen ('dreigende dodelijke pandemie', 'uiterst besmettelijk kiltivirus', 'onschuldig vaccin oorzaak autisme') de oplages en kijkcijfers te verhogen. De Amsterdamse onderzoeker Celine Klemm concludeert uit een aantal onderzoeken dat dit beeld moet worden bijgesteld.

Uit literatuuronderzoek bleek dat emoties in de berichtgeving vaak pasten bij de ernst van de situatie en bewust gebruikt werden om de inhoud van gezondheidsrisico's goed over te

Foto: Shutterstock

brennen. Dit laatste bleek ook uit 22 diepte-interviews met medisch journalisten. Zij waren zich welbewust van de taak om te informeren over risico's, maar geen boodschappen uit te zenden die tot onnodige angst of paniek kunnen leiden. Hoe concreter de gezondheidsproblemen, hoe praktischer ook de informatie die zij wilden geven (bijvoorbeeld adviezen over wat wel en juist niet te doen). Een derde onderzoek richtte zich op berichtgeving tijdens recente zorgcrises, waarbij met name gefocust werd op de Mexicaanse griep-pandemie in 2009. Wat opviel was het grote aantal berichten over het griep-virus. Ook de nadruk op de mogelijke bedreigingen was opvallend. Feitelijk leek de informatie correct en niet ongepast emotioneel geformuleerd. De enorme aandacht voor het onderwerp, en relatief weinig aandacht voor mogelijke

eigen maatregelen en preventie, zullen ongerustheid hebben veroorzaakt. In het vierde onderzoek, een online experiment met ruim duizend deelnemers, werd het effect van nieuws over gezondheid in verschillende (feitelijke versus emotioneel beladen) vormen onderzocht. Hieruit bleek dat de reactie van mensen toch vooral werd bepaald door de informatie en niet door de angstopwekkende formuleringen.

Voor de toekomst is het evenwichtiger maken van publieksvoorlichting bij gezondheidscrises, bijvoorbeeld zoals Thuisarts.nl dat doet, van belang. ■

Sjoerd Hobma

Klemm C. *Making a drama out of a crisis? A multidisciplinary study of news media coverage of public health crises and the role of emotion* [proefschrift]. Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam, 2016.

Screening naar atriumfibrilleren bij griepvaccinatie

Atriumfibrilleren (AF) is een veelvoorkomende aandoening onder ouderen, met potentieel ernstige gevolgen. Helaas blijft het vaak onontdekt. Onderzoekers screenen op AF tijdens de jaarlijkse griepvaccinatie, waar veel ouderen aan deelnemen. Ruim één procent van de gescreende patiënten had nieuw ontdekt AF.

Tijdens de jaarlijkse grieprikronde bezoeken veel patiënten in korte tijd de huisartsenpraktijk. Dit moment leent zich uitstekend voor screening. Kaasenbrood et al. onderzochten screening

naar AF tijdens deze vaccinaties in tien Nederlandse huisartsenpraktijken. Ze gebruikten hiervoor een mobiel ECG-apparaat. Dit is een staaf die de patiënt gedurende één minuut vasthoudt. Bij verdenking op AF gaat een rood lampje branden. Cardiologen beoordeelden de ritmestroom die de staaf genereert.

In totaal kregen 9450 mensen een griep prik en werd bij een steekproef van 3269 mensen (voornamelijk 60-plussers) gescreeend op AF. De gemiddelde leeftijd van de onderzoekspopulatie was 69,4 jaar. Er verscheen 193 keer een rood signaal; daarvan werden er 121 beoordeeld als AF. Zevenendertig (1,1% van de steekproefpopulatie) van deze diagnoses waren nieuw. Leeftijd en een voorgeschiedenis van ischemisch CVA of TIA

bleken onafhankelijke voorspellers van AF. Er waren geen nieuwe gevallen van AF bij patiënten jonger dan 60 jaar. Onder 85-plussers vond men het hoogste percentage nieuw AF (4,9%).

Het lijkt effectief om tijdens griepvaccinaties met een simpel apparaat naar AF te screenen, vooral onder ouderen. Bovendien is het goed uitvoerbaar, mits er voldoende ondersteunend personeel is. De huisarts vervult op deze manier een belangrijke rol in het detecteren van AF. ■

Nicole Verbiest-Van Gorp

Kaasenbrood F, et al. *Yield of screening for atrial fibrillation in primary care with a hand-held, single-lead electrocardiogram device during influenza vaccination.* *Europace* 2016;18:1514-20.